

Fellesforbundet

Norsk Industri

Næringsminister Iselin Nybø
Arbeidsminister Torbjørn Røe Isaksen
Kunnskapsminister Guri Melby

Oslo 6. mai 2020

Akutt behov for BIO-tiltak rettet mot store industribedrifter

Store industribedrifter er sterkt rammet av koronakrisen. Stengte internasjonale markeder, brutte verdikjeder, lav oljepris og stans i aktivitet har akutt påvirket industrien, som dessuten er inne i en historisk omstilling knyttet til digitalisering og klimavennlig produksjon. Krisen har derfor kommet på et svært ubeleiligt tidspunkt.

Deler av industrien har allerede permittert tusentalls arbeidstakere. Bare Innlands-lokomotivet Raufoss-klyngen har over 700 permitterte bl.a. innen bilindustrien. Vi frykter at flere deler av verdikjedene vil gjøre det samme i løpet av kort tid. Neste steg kan fort bli oppsigelser. Konsekvensen blir da tap av verdifull kompetanse og store utfordringer med å skaffe kompetent arbeidskraft igjen når markedet kommer tilbake post korona.

I denne situasjonen har vi en gylden mulighet til å få noe positivt ut av krisen ved at bedriftene kan gi ansatte utdanning og kompetanse, som et alternativ til arbeidsledighet. Det vil være bra for bedriften, bra for den enkelte ansatte og bra for samfunnet som sådan.

Regjering og Storting har vedtatt en rekke krisepakker for å støtte næringslivet gjennom koronakrisen. Flere av virkemidlene rettes mot etter- og videreutdanning, og for raskt å treffe dem som står i permitteringer og oppsigelser. Videre er regelverket endret for å gjøre det mulig å være arbeidssøkende samtidig som man deltar i utdanningstiltak.

Myndighetstiltak knyttet til kompetanseheving er svært viktig. Vår erfaring er at kompetansehevingstiltak lett kan tilpasses den enkelte arbeidstaker. Tillitsvalgtapparatet og bedriftens ledelse kan sammen finne gode løsninger. Gjennom utvidelsen og oppskaleringen av bransjeprogrammet for industrien, som har fått et økonomisk løft gjennom regjeringens krisepakker, og som skal styrkes ytterligere gjennom kompetansereformen (Meld. St. 14 (2019-2020)), kan vi nå bygge historisk kapasitet ved fagskolene og andre institusjoner, som kan gi titusentalls av arbeidstakere tilbud om kompetanseheving.

Avtaleverket fremhever etter- og videreutdanning om et særlig viktig virkemiddel i utviklingen av bedriftenes konkurranseevne. I krisetider, når behovet er aller størst, ser vi at mange industribedrifter ikke har mulighet til å prioritere kompetanseheving for sine ansatte. Det er forståelig når de mangler likviditet. Samtidig tror vi bedriftene har potensial til å agere mer offensivt, og til å finne løsninger sammen med arbeidstakerne og myndighetene.

Ett av de viktigste kompetansehevende tiltakene er *bedriftsintern opplæring (BIO)*. Som følge av koronakrisen har fylkene til sammen fått 250 millioner kroner til dette. Det skal bidra til intern omstilling i bedriftene og skolere opp arbeidsstokken, særlig i lavkonjunktur og kriser. Etter at fylkeskommunene overtok ansvaret for BIO fra NAV, er det fylkene selv som har regien og setter kriteriene. Dette gjøres svært ulikt, både når det gjelder målgruppe, frister for søknader, bruk av aktuelle tilbydere, lønnskompensasjon mv. Mange av fylkene har primært rettet seg mot SMB-segmentet og setter grenser på inntil kr. 200.000 i støtte.

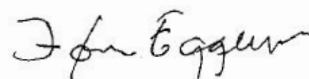
Dagens BIO-ordning blir for puslete for store industribedrifter. Dessuten er det lite hensiktsmessig at de store må konkurrere om de samme knappe ressursene med småbedrifter, som lokale håndverkere, butikker, restauranter osv. Erfaringer fra tidligere kriser viser at de store bedriftene trenger særskilt målrettede tiltak for kompetanseheving, og at dette er god motkonjunkturpolitikk både på kort og lang sikt. Ett eksempel kan være den omstillingen Aker Verdal (nå Kværner) gikk gjennom på begynnelsen av 2000-tallet. Den kostet mer enn kr. 350 millioner, men var med på å redde kompetansen i den norske verftsindustrien.

Norske Skog Saugbrugs i Halden ønsker nå å få ansatte over fra permittering til BIO-tiltak. Deres anslag viser at dette vil koste ca. kr. 50 millioner, noe som er 0-6% dyrere enn dagpenger, uten at det er regnet på kostnadene hos NAV og effekten av ny kompetanse i bedriften.

Fellesforbundet og Norsk Industri mener at vi nå svært raskt må få på plass en BIO-ordning rettet mot større bedrifter. Vi mener de må tilbys en egen ordning med øremerket finansiering av kompetansehevende tiltak – som både dekker utdanningen og deler av levedrunnlaget/lønnen for ansatte. Slik beholder bedriftene sine ansatte, slipper å permittere eller gå til oppsigelser, og sikrer seg arbeidere med oppdatert kompetanse.

Samfunnet vil være bedre tjent med å bruke ressurser på opplæring som gagnar en miljørettet industriutvikling, enn å bruke tilsvarende ressurser på passiv støtte gjennom NAV.

Fellesforbundet

Forbundsleder
Jørn Eggum

Norsk Industri

Adm. direktør
Stein Lier Hansen